

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

• సకలకర్మసిద్ధికి
శ్రీమద్రామాయణపారాయణం •

ఏదకొండవ రోజు పారాయణ - 04.08.2021

పారాయణ చేయవలసిన సర్గలు

బంధువులతో కలసి ఉండటాకు

సుందరకాండ - 36 వ సర్గ - 47 శ్లోకాలు

సత్సంతోసప్రాప్తి కొరకు

బాలకాండ - 15 మరియు 16 సర్గలు

33+ 32 = 65 శ్లోకాలు

జన్మంతరసకలసౌఖ్యప్రాప్తికి

యుద్ధకాండ - 131 వ సర్గ = 123 శ్లోకాలు

పారాయణ శ్లోకాల సంఖ్య - 235 శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనార్థం, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థం, దేశస్యాస్య, శత్రుదురాక్రమణ, ఆర్థికమాంద్య, ప్రజాకల్లోలాది, సర్వపీడానివృత్త్యర్థం, ఏతద్ దేశస్థిత, సర్వజనేషు, సౌమనస్య, సాదరభావనా సిద్ధ్యర్థం, హిందూధర్మాభిధానస్య, సనాతన ఆర్షధర్మస్య, సర్వోన్నతిసిద్ధ్యర్థం, తద్ధర్మప్రతికూలతా పరిహారార్థం, వైరిక్షయార్థం, గోసంరక్షణార్థం చ, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమ- నిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, సర్వతోముఖాభివృద్ధ్యర్థం, అక్షరలక్ష్యాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హోమపూర్వకం, విశిష్టబంధుజనసంయోగసిద్ధ్యర్థం, సత్సంతానసిద్ధ్యర్థం, ఇహ జన్మని, జన్మాంతరే చ, సకలసుఖప్రాప్త్యర్థం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గతే, సుందరకాండే, అంగుళీయప్రదానాత్మక, షట్త్రింశస్సర్గపారాయణం, బాలకాండే, పుత్రకామేష్వ్యాత్మక, పంచదశ, షోడశస్సర్గయోః పారాయణం, యుద్ధకాండే, శ్రీరామపట్టాభిషేకో నామ, ఏకత్రింశదుత్తరశతతమస్సర్గపారాయణం, తథా, శ్రీయోగవాశిష్ఠే, ఉత్పత్తిప్రకరణే, ఏకోనసప్తతితమస్సర్గపారాయణం చ, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

***

శ్రీ రామప్రార్థన

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।

రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ అంజనేయ ప్రార్థన

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।

రామాయణమహామాలారత్నం వందే నిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।

ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

***

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే సుందరకాండే షట్త్రింశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరస్యపోత్తమ ।

భో దశస్యాంతకాశ్చ స్మృకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

భూయ ఏవ మహాతేజాః హనూమాన్ మారుతాత్మజః ।

అబ్రవీత్ప్రశ్రితం వాక్యం సీతాప్రత్యయకారణాత్ ॥ 36.1 ॥ (2 సార్లు)

వానరోఽహం మహాభాగే దూతో రామస్య ధీమతః ।

రామనామాంకితం చేదం పశ్య దేవ్యంగుళీయకమ్ ॥ 36.2 ॥

ప్రత్యయార్థం తవానీతం తేన దత్తం మహాత్మనా ।

సమాశ్వాసి హి భద్రం తే క్షీణదుఃఖఫలా హ్యాసి ॥ 36.3 ॥

గృహీత్వా ప్రేక్షమాణా సా భర్తుః కరవిభూషణమ్ ।

భర్తారమివ సంప్రాప్తా జానకీ ముదితాఽభవత్ ॥ 36.4 ॥

చారు తద్వదనం తస్యాః తామ్రశుక్లాయతేక్షణమ్ ।

అశోభత విశాలాక్ష్యాః రాహుముక్త ఇవోడురాట్ ॥ 36.5 ॥

తతస్సా హ్రీమతీ బాలా భర్తృసందేశహర్షితా ।

పరితుష్టా ప్రియం కృత్వా ప్రశశంస మహాకపిమ్ ॥ 36.6 ॥

విక్రాంతస్త్వం సమర్థస్త్వం ప్రాజ్ఞస్త్వం వానరోత్తమ ।

యేనేదం రాక్షసపదం త్వయైకేన ప్రధర్షితమ్ ॥ 36.7 ॥

శతయోజనవిస్తీర్ణః సాగరో మకరాలయః ।

విక్రమశ్లాఘనీయేన క్రమతా గోష్పదీకృతః ॥ 36.8 ॥

న హి త్వాం ప్రాకృతం మన్యే వానరం వానరర్షభ ।

యస్య తే నాస్తి సంత్రాసః రావణాన్నాపి సంభ్రమః ॥ 36.9 ॥

అర్హసే చ కపిశ్రేష్ఠ మయా సమభిభాషితుమ్ ।

యద్యసి ప్రేషితస్తేన రామేణ విదితాత్మనా ॥ 36.10 ॥

ప్రేషయిష్యతి దుర్ధర్షః రామో న హ్యపరీక్షితమ్ ।

పరాక్రమమవిజ్ఞాయ మత్సకాశం విశేషతః ॥ 36.11 ॥

దిష్ట్యా చ కుశలీ రామః ధర్మాత్మా సత్యసంగరః ।

లక్ష్మణశ్చ మహాతేజాః సుమిత్రానందవర్ధనః ॥ 36.12 ॥

కుశలీ యది కాకుత్స్థః కిన్ను సాగరమేఖలామ్ ।

మహీం దహతి కోపేన యుగాంతాగ్నిరివోత్థితః ॥ 36.13 ॥

అథవా శక్తిమంతౌ తౌ సురాణామపి నిగ్రహే ।

మమైవ తు న దుఃఖానామ్ అస్తి మన్యే విపర్యయః ॥ 36.14 ॥

కచ్చిన్న వ్యథితో రామః కచ్చిన్న పరితప్యతే ।

ఉత్తరాణి చ కార్యాణి కురుతే పురుషోత్తమః ॥ 36.15 ॥

కచ్చిన్న దీనస్సంభ్రాంతః కార్యేషు చ న ముహ్యతి ।

కచ్చిత్పురుషకార్యాణి కురుతే నృపతేస్సుతః ॥ 36.16 ॥

ద్వివిధం త్రివిధోపాయమ్ ఉపాయమపి సేవతే ।

విజిగీషుస్సుహృత్కచ్చిత్ మిత్రేషు చ పరస్తపః ॥ 36.17 ॥

కచ్చిన్మిత్రాణి లభతే అమిత్రైశ్చాప్యభిగమ్యతే ।

కచ్చిత్కళ్యాణమిత్రశ్చ మిత్రైశ్చాపి పురస్కృతః ॥ 36.18 ॥

కచ్చిదాశాస్తి దేవానాం ప్రసాదం పార్థివాత్మజః ।

కచ్చిత్పురుషకారం చ దైవం చ ప్రతిపద్యతే ॥ 36.19 ॥

కచ్చిన్న విగతస్నేహః ప్రసాదాన్మయి రాఘవః ।

కచ్చిన్మాం వ్యసనాదస్మాన్ మోక్షయిష్యతి వానర ॥ 36.20 ॥

సుఖానాముచితో నిత్యమ్ అసుఖానామనూచితః ।

దుఃఖముత్తరమాసాద్య కచ్చిద్రామో న సీదతి ॥ 36.21 ॥

కౌసల్యాస్తథా కచ్చిత్ సుమిత్రాస్తథైవ చ ।

అభీక్షం శూయతే కచ్చిత్ కుశలం భరతస్య చ ॥ 36.22 ॥

మన్నిమిత్రేన మానార్హః కచ్చిచ్ఛోకేన రాఘవః ।

కచ్చిన్నాన్యమనా రామః కచ్చిన్మాం తారయిష్యతి ॥ 36.23 ॥

కచ్చిదక్షాహిణీం భీమాం భరతో భ్రాతృవత్సలః ।

ధ్వజినీం మంత్రిభిర్గుప్తాం ప్రేషయిష్యతి మత్కృతే ॥ 36.24 ॥

వానరాధిపతిశ్రీమాన్ సుగ్రీవః కచ్చిదేష్యతి ।

మత్కృతే హరిభిర్వీరైః వృతో దంతనఖాయుధైః ॥ 36.25 ॥

కచ్చిచ్ఛ లక్ష్మణశ్చారః సుమిత్రానందవర్ధనః ।

అస్త్రవిచ్ఛరజాలేన రాక్షసాన్విధమిష్యతి ॥ 36.26 ॥

రాద్రేణ కచ్చిదస్త్రేణ జ్వలతా నిహతం రణే ।

ద్రక్ష్యామ్యల్పేన కాలేన రావణం ససుహృజ్జనమ్ ॥ 36.27 ॥

కచ్చిన్న తద్దేమసమానవర్ణం, తస్యాననం పద్మసమానగన్ధి ।

మయా వినా శుష్యతి శోకదీనం, జలక్షయే పద్మమివాతపేన ॥ 36.28 ॥

ధర్మాపదేశాత్త్యజతశ్చ రాజ్యం, మాం చాప్యరణ్యం నయతః పదాతిమ్ ।

నాసీద్వ్యథా యస్య న భీర్న శోకః, కచ్చిచ్ఛ ధైర్యం హృదయే కరోతి ॥ 36.29 ॥

న చాస్య మాతా న పితా చ నాన్యః, స్నేహోద్విశిష్టోఽస్తి మయా సమో వా ।
తావత్త్వహం దూత జిజీవిషేయం, యావత్ప్రవృత్తిం శృణుయాం ప్రియస్య ॥ 36.30 ॥

ఇతీవ దేవీ వచనం మహార్థం, తం వానరేంద్రం మధురార్థముక్త్యా ।
శ్రోతుం పునస్తస్య వచోఽభిరామం, రామార్థయుక్తం విరరామ రామా ॥ 36.31 ॥

సీతాయా వచనం శ్రుత్వా మారుతిర్భీమవిక్రమః ।
శిరస్యంజలిమాధాయ వాక్యముత్తరమబ్రవీత్ ॥ 36.32 ॥

న త్వామిహస్థాం జానీతే రామః కమలలోచనే ।
తేన త్వాం నానయత్యాశు శచీమివ పురందరః ॥ 36.33 ॥

శ్రుత్వైవ తు వచో మహ్యం క్షిప్రమేష్యతి రాఘవః ।
చమూం ప్రకర్షన్మహతీం హర్యక్షగణసంకులామ్ ॥ 36.34 ॥

విష్టమ్భుయిత్వా బాణౌఘైః రక్షోభ్యం వరుణాలయమ్ ।
కరిష్యతి పురీం లంకాం కాకుత్స్థః శాంతరాక్షసామ్ ॥ 36.35 ॥

తత్ర యద్యన్తరా మృత్యుః యది దేవాస్సహాసురాః ।
స్థాస్యంతి పథి రామస్య స తానపి వధిష్యతి ॥ 36.36 ॥

తవాదర్శనజేనార్యే శోకేన స పరిప్లుతః ।
న శర్మ లభతే రామః సింహార్దిత ఇవ ద్విషః ॥ 36.37 ॥

మలయేన చ వింధ్యేన మేరుణా మందరేణ చ ।
దర్శరేణ చ తే దేవి శపే మూలఫలేన చ ॥ 36.38 ॥

యథా సునయనం వల్గు బింబోష్ఠం చారుకుండలమ్ ।
ముఖం ద్రక్ష్యసి రామస్య పూర్ణచంద్రమివోదితమ్ ॥ 36.39 ॥

క్షిప్రం ద్రక్ష్యసి వైదేహి రామం ప్రస్రవణే గిరౌ ।
శతక్రతుమివాసీనం నాకపుష్టస్య మూర్ధని ॥ 36.40 ॥

న మాంసం రాఘవో భుంక్తే న చాపి మధు సేవతే ।
వన్యం సువిహితం నిత్యం భక్తమశ్నాతి పంచమమ్ ॥ 36.41 ॥

వైవ దంశాన్న మశకాన్ న కీటాన్న సరీసృపాన్ ।
రాఘవోఽపనయేద్గాత్రాత్ త్వద్గతేనాన్తరాత్మనా ॥ 36.42 ॥

నిత్యం ధ్యానపరో రామః నిత్యం శోకపరాయణః ।
నాన్యచ్ఛింతయతే కించిత్ స తు కామవశం గతః ॥ 36.43 ॥

అనిద్రస్సతతం రామః సుప్తోఽపి చ నరోత్తమః ।
సీతేతి మధురాం వాణీం వ్యాహరన్ ప్రతిబుద్ధ్యతే ॥ 36.44 ॥

దృష్ట్వా ఫలం వా పుష్పం వా యద్వాఽన్యత్ సుమనోహరమ్ ।
బహుశో హా ప్రియేత్యేవం శ్వసంస్తామభిభాషతే ॥ 36.45 ॥

స దేవి నిత్యం పరితప్యమానః, త్వామేవ సీతేత్యభిభాషమాణః ।
దృఢవ్రతో రాజసుతో మహాత్మా, తవైవ లాభాయ కృతప్రయత్నః ॥ 36.46 ॥

సా రామసంకీర్తనవీతశోకా, రామస్య శోకేన సమానశోకా ।
శరన్ముఖే సామ్బుదశేషచంద్రా, నిశేవ వైదేహసుతా బభూవ ॥ 36.47 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరన్యపోత్తమ ।

భో దశస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే సుందరకాండే షట్త్రింశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే బాలకాండే పంచదశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరస్యపోత్తమ ।

భో దశస్యాంతకాశ్మకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

మేధావీ తు తతో ధ్యాత్వా స కించిదిదముత్తరమ్ ।

లబ్ధసంజ్ఞస్తతస్తం తు వేదజ్ఞో నృపమబ్రవీత్ ॥ 15.1 ॥ (2 సార్లు)

ఇష్టిం తేహం కరిష్యామి పుత్రీయాం పుత్రకారణాత్ ।

అథర్వశిరసి ప్రోక్తైః మంత్రైస్సిద్ధాం విధానతః ॥ 15.2 ॥

తతః ప్రారబ్ధవానిష్టిం పుత్రీయాం పుత్రకారణాత్ ।

జుహోవ చాగ్నౌ తేజస్వీ మంత్రదృష్టేన కర్మణా ॥ 15.3 ॥

తతో దేవాస్సగన్ధర్వాః సిద్ధాశ్చ పరమర్షయః ।

భాగప్రతిగ్రహార్థం వై సమవేతా యథావిధి ॥ 15.4 ॥

తాస్సమేత్య యథాన్యాయం తస్మిన్నదసి దేవతాః ।

అబ్రువన్ లోకకర్తారం బ్రహ్మణం వచనం మహత్ ॥ 15.5 ॥

భగవంస్త్వత్ప్రసాదేన రావణో నామ రాక్షసః ।

సర్వాన్నో బాధతే వీర్యాత్ శాసితుం తం న శక్నుమః ॥ 15.6 ॥

త్వయా తస్మై వరో దత్తః ప్రీతేన భగవన్పురా ।

మానయంతశ్చ తం నిత్యం సర్వం తస్య క్షమామహే ॥ 15.7 ॥

ఉద్వేజయతి లోకాంస్త్రీన్ ఉచ్చితాన్వేష్టి దుర్మతిః ।

శక్రం త్రిదశరాజానం ప్రధర్షయితుమిచ్ఛతి ॥ 15.8 ॥

ఋషీన్యక్షాన్ సగంధర్వాన్ అసురాన్బ్రాహ్మణాంస్తథా ।

అతిక్రామతి దుర్ధర్షః వరదానేన మోహితః ॥ 15.9 ॥

వైనం సూర్యః ప్రతపతి పార్శ్వే వాతి న మారుతః ।

చలోర్మిమాలీ తం దృష్ట్వా సముద్రోఽపి న కమ్పతే ॥ 15.10 ॥

తన్మహన్నో భయం తస్మాత్ రాక్షసాద్ద్వారదర్శనాత్ ।

వధార్థం తస్య భగవన్ ఉపాయం కర్తుమర్హసి ॥ 15.11 ॥

ఏవముక్తస్సరైస్సరైః చింతయిత్వా తతోఽబ్రవీత్ ।

హంతాయం విదితస్తస్య వధోపాయో దురాత్మనః ॥ 15.12 ॥

తేన గంధర్వయక్షాణాం దేవదానవరక్షసామ్ ।

అవధ్యోఽస్మీతి వాగుక్తా తథేత్యుక్తం చ తన్మయా ॥ 15.13 ॥

నాకీర్తయదవజ్ఞానాత్ తద్రక్షో మానుషాంస్తదా ।

తస్మాత్స మానుషాద్వధ్యః మృత్యుర్నాన్యోఽస్య విద్యతే ॥ 15.14 ॥

ఏతచ్ఛ్చత్వా ప్రియం వాక్యం బ్రహ్మణా సముదాహృతమ్ ।
సర్వే మహర్షయో దేవాః ప్రహృష్టాస్తేఽభవంస్తదా ॥ 15.15 ॥

ఏతస్మిన్నంతరే విష్ణుః ఉపయాతో మహాద్యుతిః ।
శంఖచక్రగదాపాణిః పీతవాసా జగత్పతిః ॥ 15.16 ॥

బ్రహ్మణా చ సమాగమ్య తత్ర తస్థా సమాహితః ।
తమబ్రువన్ సురాస్సర్వే సమభిష్టాయ సన్నతాః ॥ 15.17 ॥

త్వాం నియోక్త్యామహే విష్ణో లోకానాం హితకామ్యయా ॥ 15.18 ॥

రాజ్ఞో దశరథస్య త్వమ్ అయోధ్యాధిపతేర్విభోః ।
ధర్మజ్ఞస్య వదాన్యస్య మహర్షిసమతేజసః ॥ 15.19 ॥

తస్య భార్యాసు తిస్సషు హ్రీశ్రీకీర్త్యపమాసు చ ॥ 15.20 ॥

విష్ణో పుత్రత్వమాగచ్ఛ కృత్వాఽఽత్మానం చతుర్విధమ్ ।
తత్ర త్వం మానుషో భూత్వా ప్రవృద్ధం లోకకంటకమ్ ।
అవధ్యం దైవతైర్విష్ణో సమరే జహి రావణమ్ ॥ 15.21 ॥

స హి దేవాన్ స గంధర్వాన్ సిద్ధాంశ్చ ఋషిసత్తమాన్ ।
రాక్షసో రావణో మూర్ఖః వీర్యోత్సేకేన బాధతే ॥ 15.22 ॥

ఋషయస్తు తతస్తేన గంధర్వాప్సరసస్తథా ।
క్రీడంతో నన్దనవనే క్రూరేణ కిల హింసితాః ॥ 15.23 ॥

వధార్థం వయమాయాతాః తస్య వై మునిభిస్సహ ।
సిద్ధగంధర్వయక్షాశ్చ తతస్త్వాం శరణం గతాః ॥ 15.24 ॥

త్వం గతిః పరమా దేవ సర్వేషాం నః పరస్తప ।
వధాయ దేవశత్రూణాం నృణాం లోకే మనః కురు ॥ 15.25 ॥

ఏవముక్తస్తు దేవేశః విష్ణుస్త్రిదశపుంగవః ।
పితామహపురోగాంస్తాన్ సర్వలోకనమస్కృతః ।
అబ్రవీత్త్రిదశాన్ సర్వాన్ సమేతాన్ ధర్మసంహితాన్ ॥ 15.26 ॥

భయం త్యజత భద్రం వః హితార్థం యుధి రావణమ్ ।
సపుత్రపౌత్రం సామాత్యం సమిత్రజ్ఞాతిబాన్ధవమ్ ॥ 15.27 ॥

హత్వా క్రూరం దురాత్మానం దేవర్షీణాం భయావహమ్ ।
దశవర్షసహస్రాణి దశవర్షశతాని చ ।
వత్స్యామి మానుషే లోకే పాలయన్ పృథివీమిమామ్ ॥ 15.28 ॥

ఏవం దత్వా వరం దేవః దేవానాం విష్ణురాత్మవాన్ ।
మానుషే చింతయామాస జన్మభూమిమథాత్మనః ॥ 15.29 ॥

తతః పద్మపలాశాక్షః కృత్వాఽఽత్మానం చతుర్విధమ్ ।
పితరం రోచయామాస తథా దశరథస్సృపమ్ ॥ 15.30 ॥

తతో దేవర్షి గంధర్వాః సరుద్రాస్సౌప్సరోగణాః ।
స్తుతిభిర్ద్వివ్యరూపాభిః తుష్టాపుర్మధుసూదనమ్ ॥ 15.31 ॥

తముద్ధతం రావణముగ్రతేజసం, ప్రవృద్ధదర్పం త్రిదశేశ్వరద్విషమ్ ।
విరావణం సాధుతపస్వికంటకం, తపస్వినాముద్ధర తం భయావహమ్ ॥ 15.32 ॥

తమేవ హత్వా సబలం సబాన్ధవం, విరావణం రావణమగ్రపౌరుషమ్ ।
స్వర్లోకమాగచ్ఛ గతజ్వరశ్చిరం, సురేంద్రగుప్తం గతదోషకల్మషమ్ ॥ 15.33 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే బాలకాండే పంచదశస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే బాలకాండే షోడశస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

తతో నారాయణో విష్ణుః నియుక్తస్సరసత్తమైః ।

జానన్నపి సురానేవం శ్లక్ష్యం వచనమబ్రవీత్ ॥ 16.1 ॥ (2 సార్లు)

ఉపాయః కో వధే తస్య రాక్షసాధిపతేస్సुरాః ।

యమహం తం సమాస్థాయ నిహన్యామృషికంటకమ్ ॥ 16.2 ॥

ఏవముక్తాస్సరాస్సర్వే ప్రత్యూచుర్విష్ణుమవ్యయమ్ ।

మానుషీం తనుమాస్థాయ రావణం జహి సంయుగే ॥ 16.3 ॥

స హి తేపే తపస్తీవ్రం దీర్ఘకాలమరిన్దమ ।

యేన తుష్టోఽభవద్బ్రహ్మ లోకకృల్లోకపూర్వజః ॥ 16.4 ॥

సంతుష్టః ప్రదదౌ తస్మై రాక్షసాయ వరం ప్రభుః ।

నానావిధేభ్యో భూతేభ్యః భయం నాన్యత్ర మానుషాత్ ॥ 16.5 ॥

అవజ్ఞాతాః పురా తేన వరదానే హి మానవాః ।

ఏవం పితామహోత్తస్మాత్ వరం ప్రాప్య స దర్పితః ॥ 16.6 ॥

ఉత్పాదయతి లోకాంస్త్రీన్ స్త్రియశ్చాప్యవకర్షతి ।

తస్మాత్తస్య వధో దృష్టః మానుషేభ్యః పరన్తప ॥ 16.7 ॥

ఇత్యేతద్వచనం శ్రుత్వా సురాణాం విష్ణురాత్మవాన్ ।

పితరం రోచయామాస తదా దశరథం నృపమ్ ॥ 16.8 ॥

స చాప్యపుత్రో నృపతిః తస్మిన్ కాలే మహాద్యుతిః ।

అయజత్పుత్రియామిష్టిం పుత్రేఘ్నరరిసూదనః ॥ 16.9 ॥

స కృత్వా నిశ్చయం విష్ణుః ఆమంత్ర్య చ పితామహమ్ ।

అంతర్ధానం గతో దేవైః పూజ్యమానో మహర్షిభిః ॥ 16.10 ॥

తతో వై యజమానస్య పావకాదతులప్రభమ్ ।

ప్రాదుర్భూతం మహద్భూతం మహావీర్యం మహాబలమ్ ॥ 16.11 ॥

కృష్ణం రక్తమ్భరధరం రక్తక్షం దున్దుభిస్వనమ్ ।

స్నిగ్ధహర్యక్షతనుజశ్మశ్రుప్రవరమూర్ధజమ్ ॥ 16.12 ॥

శుభలక్షణసమ్పన్నం దివ్యాభరణభూషితమ్ ।

శైలశృంగసముత్సేధం దృప్తశార్దూలవిక్రమమ్ ॥ 16.13 ॥

దివాకరసమాకారం దీప్తానలశిఖోపమమ్ ।

తప్తజామ్బూనదమయీం రాజతాంతపరిచ్ఛదామ్ ॥ 16.14 ॥

దివ్యపాయససమ్పూర్ణాం పాత్రీం పత్నీమివ ప్రియామ్ ।

ప్రగృహ్య విపులాం దోర్భ్యాం స్వయం మాయామయీమివ ॥ 16.15 ॥

సమవేక్ష్యాబ్రవీద్వాక్యమ్ ఇదం దశరథం నృపమ్ ।

ప్రాజాపత్యం నరం విద్ధి మామిహాభ్యాగతం నృప ॥ 16.16 ॥

తతః పరం తదా రాజా ప్రత్యువాచ కృతాంజలిః ।

భగవన్ స్వాగతం తేఽస్తు కిమహం కరవాణి తే ॥ 16.17 ॥

అథో పునరిదం వాక్యం ప్రాజాపత్యో నరోఽబ్రవీత్ ।

రాజన్నర్చయతా దేవాన్ అద్య ప్రాప్తమిదం త్వయా ॥ 16.18 ॥

ఇదం తు నరశార్దూల పాయసం దేవనిర్మితమ్ ।

ప్రజాకరం గృహాణ త్వం ధన్యమారోగ్యవర్ధనమ్ ॥ 16.19 ॥

భార్యాణామనురూపాణామ్ అశ్నీతేతి ప్రయచ్ఛ వై ।

తాసు త్వం లప్స్యసే పుత్రాన్ యదర్థం యజసే నృప ॥ 16.20 ॥

తథేతి నృపతిః ప్రీతః శిరసా ప్రతిగృహ్య తామ్ ।

పాత్రీం దేవాన్నసమ్పూర్ణాం దేవదత్తాం హిరణ్మయీమ్ ॥ 16.21 ॥

అభివాద్య చ తద్భూతమ్ అద్భుతం ప్రియదర్శనమ్ ।

ముదా పరమయా యుక్తః చకారాభిప్రదక్షిణమ్ ॥ 16.22 ॥

తతో దశరథః ప్రాప్య పాయసం దేవనిర్మితమ్ ।

బభూవ పరమప్రీతః ప్రాప్య విత్తమివాధనః ॥ 16.23 ॥

తతస్తదద్భుతప్రఖ్యం భూతం పరమభాస్వరమ్ ।

సంవర్తయిత్వా తత్కర్మ తత్రైవాంతరధీయత ॥ 16.24 ॥

హర్షరశ్మిభిరుద్యోతం తస్యాంతఃపురమాబభౌ ।

శారదస్యాభిరామస్య చంద్రస్యేవ నభోఽంశుభిః ॥ 16.25 ॥

సోఽంతఃపురం ప్రవిశ్యైవ కౌసల్యామిదమబ్రవీత్ ।

పాయసం ప్రతిగృహ్ణిష్వ పుత్రీయం త్విదమాత్మనః ॥ 16.26 ॥

కౌసల్యాయై నరపతిః పాయసార్థం దదౌ తదా ।

అర్థాదర్థం దదౌ చాపి సుమిత్రాయై నరాధిపః ॥ 16.27 ॥

కైకేయ్యై చావశిష్టార్థం దదౌ పుత్రార్థకారణాత్ ।

ప్రదదౌ చావశిష్టార్థం పాయసస్యామృతోపమమ్ ॥ 16.28 ॥

అనుచిన్త్య సుమిత్రాయై పునరేవ మహీపతిః ।

ఏవం తాసాం దదౌ రాజా భార్యాణాం పాయసం పృథక్ ॥ 16.29 ॥

తాస్యేతత్పాయసం ప్రాప్య నరేంద్రస్యోత్తమాస్త్రియః ।

సమ్మానం మేనిరే సర్వాః ప్రహర్షోద్దితచేతసః ॥ 16.30 ॥

తతస్తు తాః ప్రాశ్య తదుత్తమస్త్రియః, మహీపతేరుత్తమపాయసం పృథక్ ।

హుతాశనాదిత్యసమానతేజసః, అచిరేణ గర్భాన్ ప్రతిపేదిరే తదా ॥ 16.31 ॥

తతస్తు రాజా ప్రతివీక్ష్య తాస్త్రియః, ప్రరూఢగర్భాః ప్రతిలబ్ధమానసః ।

బభూవ హృష్టస్త్రిదివే యథా హరిః, సురేంద్రసిద్ధర్షిగణాభిపూజితః ॥ 16.32 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।

భో దశాస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే బాలకాండే షోడశస్కంధః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే ఏకత్రింశదుత్తరశతతమస్సర్గః

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరస్యపోత్తమ ।

భో దశస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥

శిరస్యంజలిమాధాయ కైకేయ్యానందవర్ధనః ।

బభాషే భరతో జ్యేష్ఠం రామం సత్యపరాక్రమమ్ ॥ 131.1 ॥ (2 సార్లు)

పూజితా మామికా మాతా దత్తం రాజ్యమిదం మమ ।

తద్దదామి పునస్తుభ్యం యథా త్వమదదా మమ ॥ 131.2 ॥

ధురమేకాకినా న్యస్తామ్ ఋషభేణ బలీయసా ।

కిశోరవద్గురుం భారం న వోఢుమహముత్సహే ॥ 131.3 ॥

వారివేగేన మహతా భిన్నస్సేతురివ క్షరన్ ।

దుర్బంధనమిదం మన్యే రాజ్యచ్ఛిద్రమసంవృతమ్ ॥ 131.4 ॥

గతిం ఖర ఇవాశ్వస్య హంసస్యేవ చ వాయసః ।

నాన్వేతుముత్సహే రామ తవ మార్గమరిందమ ॥ 131.5 ॥

యథా చారోపితో వృక్షః జాతశ్చాంతర్నివేశనే ।

మహాంశ్చ సుదురారోహః మహాస్కంధప్రశాఖవాన్ ॥ 131.6 ॥

శీర్యేత పుష్పితో భూత్వా న ఫలాని ప్రదర్శయన్ ।

తస్య నానుభవేదర్థం యస్య హేతోస్స రోప్యతే ॥ 131.7 ॥

ఏషోపమా మహాబాహూ త్వదర్థం వేత్తుమర్హసి ।

యద్యస్మాన్మనుజేంద్ర త్వం భక్తాన్ భృత్యాన్ శాధి హి ॥ 131.8 ॥

జగదద్యాభిషిక్తం త్వామ్ అనుపశ్యతు సర్వతః ।

ప్రతపంతమివాదిత్యం మధ్యాహ్నా దీప్తతేజసమ్ ॥ 131.9 ॥

తూర్యసంఘాతనిర్వోహైః కాంచీనూపురనిస్సవైః ।

మధురైర్గీతశబ్దైశ్చ ప్రతిబుధ్యస్వ రాఘవ ॥ 131.10 ॥

యావదావర్తతే చక్రం యావతీ చ వసుంధరా ।

తావత్త్వమిహ సర్వస్య స్వామిత్వమనువర్తయ ॥ 131.11 ॥

భరతస్య వచశ్రుత్వా రామః పరపురంజయః ।

తథేతి ప్రతిజగ్రాహ నిషసాదాసనే శుభే ॥ 131.12 ॥

తతశ్చత్రుఘ్నవచనాత్ నిపుణాశ్మశ్రువర్ధకాః ।

సుఖహస్తాస్సుశీఘ్రాశ్చ రాఘవం పర్యుపాసత ॥ 131.13 ॥

పూర్వం తు భరతే స్నాతే లక్ష్మణే చ మహాబలే ।

సుగ్రీవే వానరేంద్రే చ రాక్షసేంద్రే విభీషణే ॥ 131.14 ॥

విశోధితజటస్నాతః చిత్రమాల్యానులేపనః ।

మహార్హవసనో రామః తస్థా తత్ర శ్రియా జ్వలన్ ॥ 131.15 ॥

ప్రతికర్మ చ రామస్య కారయామాస వీర్యవాన్ ।

లక్ష్మణస్య చ లక్ష్మీవాన్ ఇక్ష్యాకుకులవర్ధనః ॥ 131.16 ॥

ప్రతికర్మ చ సీతాయాః సర్వా దశరథస్త్రియః ।

ఆత్మనైవ తదా చక్రుః మనస్విన్యో మనోహరామ్ ॥ 131.17 ॥

తతో వానరపత్నీనాం సర్వాసామేవ శోభనమ్ ।

చకార యత్నాత్కౌసల్యా ప్రహృష్టా పుత్రలాలసా ॥ 131.18 ॥

తతశ్చత్రుఘ్నవచనాత్ సుమంత్రో నామ సారథిః ।

యోజయిత్వాఽభిచక్రామ రథం సర్వాంగశోభనమ్ ॥ 131.19 ॥

అర్కమండలసంకాశం దివ్యం దృష్ట్వా రథోత్తమమ్ ।

ఆరురోహ మహాబాహుః రామస్సత్యపరాక్రమః ॥ 131.20 ॥

సుగ్రీవో హనుమాంశ్చైవ మహేంద్రసదృశద్యుతీ ।

స్నాతౌ దివ్యనిభైర్వస్త్రైః జగ్మతుశ్శుభకుండలౌ ॥ 131.21 ॥

వరాభరణసంపన్నాః యయుస్తాశ్శుభకుండలాః ।

సుగ్రీవపత్న్యసీతా చ ద్రష్టుం నగరముత్సుకాః ॥ 131.22 ॥

అయోధ్యాయాం తు సచివాః రాజ్ఞో దశరథస్య యే ।

పురోహితం పురస్కృత్య మంత్రయామాసురర్థవత్ ॥ 131.23 ॥

అశోకో విజయశ్చైవ సుమంత్రశ్చైవ సంగతాః ।

మంత్రయన్ రామ వృద్ధ్యర్థమ్ ఋద్ధ్యర్థం నగరస్య చ ॥ 131.24 ॥

సర్వమేవాభిషేకార్థం జయార్హస్య మహాత్మనః ।

కర్తుమర్హథ రామస్య యద్యన్మంగళపూర్వకమ్ ॥ 131.25 ॥

ఇతి తే మంత్రీణస్సర్వే సందిశ్య తు పురోహితమ్ ।

నగరాన్నిర్యయుస్తార్థం రామదర్శనబుద్ధయః ॥ 131.26 ॥

హరియుక్తం సహస్రాక్షః రథమింద్ర ఇవానఘః ।

ప్రయయౌ రథమాస్థాయ రామౌ నగరముత్తమమ్ ॥ 131.27 ॥

జగ్రాహ భరతో రశ్మీన్ శత్రుఘ్నశ్చత్రమాదదే ।

లక్ష్మణో వ్యజనం తస్య మూర్ధ్ని సంపర్యవీజయత్ ॥ 131.28 ॥

శ్వేతం చ వాలవ్యజనం జగ్రాహ పురతస్థితః ।

అపరం చంద్రసంకాశం రాక్షసేంద్రో విభీషణః ॥ 131.29 ॥

ఋషిసంఘైస్తదాఽఽ కాశే దేవైశ్చ సమరుద్గణైః ।

స్తూయమానస్య రామస్య శుశ్రువే మధురధ్వనిః ॥ 131.30 ॥

తతశ్చత్రుంజయం నామ కుంజరం పర్వతోపమమ్ ।

ఆరురోహ మహాతేజాః సుగ్రీవః ప్లవగర్షభః ॥ 131.31 ॥

నవనాగసహస్రాణి యయురాస్థాయ వానరాః ।

మానుషం విగ్రహం కృత్వా సర్వాభరణభూషితాః ॥ 131.32 ॥

శంఖశబ్దప్రణాదైశ్చ దుందుభీనాం చ నిస్వనైః ।

ప్రయయౌ పురుషవ్యాఘ్రుః తాం పురీం హర్త్యమాలినీమ్ ॥ 131.33 ॥

దదృశుస్తే సమాయాంతం రాఘవం సపురస్సరమ్ ।

విరాజమానం వపుషా రథేనాతిరథం తదా ॥ 131.34 ॥

తే వర్ధయిత్వా కాకుత్స్థం రామేణ ప్రతినందితాః ।

అనుజగ్ముర్మహాత్మానం భ్రాతృభిః పరివారితమ్ ॥ 131.35 ॥

అమాత్యైర్బ్రాహ్మణైశ్చైవ తథా ప్రకృతిభిర్హితః ।

శ్రియా విరురుచే రామః నక్షత్రైరివ చంద్రమాః ॥ 131.36 ॥

స పురోగామిభిస్తూర్యైః తాలస్వస్తికపాణిభిః ।

ప్రవ్యాహరద్భిర్ముదితైః మంగళాని యయౌ వృతః ॥ 131.37 ॥

అక్షతం జాతరూపం చ గావః కన్యాస్తథా ద్విజాః ।

నరా మోదకహస్తాశ్చ రామస్య పురతో యయుః ॥ 131.38 ॥

సఖ్యం చ రామస్సుగ్రీవే ప్రభావం చానిలాత్మజే ।

వానరాణాం చ తత్కర్మ రాక్షసానాం చ తద్బలమ్ ।

విభీషణస్య సంయోగమ్ ఆచచక్షే చ మంత్రిణామ్ ॥ 131.39 ॥

శ్రుత్వా తు విస్మయం జగ్ముః అయోధ్యాపురవాసినః ॥ 131.40 ॥

ద్యుతిమానేతదాఖ్యాం రామో వానరసంవృతః ।

హృష్టపుష్టజనాకీర్ణామ్ అయోధ్యాం ప్రవివేశ హ ॥ 131.41 ॥

తతో హ్యభ్యుచ్చయన్ పారాః పతాకాస్తే గృహే గృహే ॥ 131.42 ॥

ఐక్ష్యాకాఢ్యుషితం రమ్యమ్ ఆససాద పితుర్లహమ్ ॥ 131.43 ॥

అథాబ్రవీద్రాజసుతః భరతం ధర్మిణాం వరమ్ ।

అర్థోపహితయా వాచా మధురం రఘునందనః ॥ 131.44 ॥

పితుర్భవనమాసాద్య ప్రవిశ్య చ మహాత్మనః ।

కౌసల్యాం చ సుమిత్రాం చ కైకేయామభివాద్య చ ॥ 131.45 ॥

యచ్చ మద్భవనం శ్రేష్ఠం సాశోకవనికం మహత్ ।
 ముక్తా వైడూర్యసంకీర్ణం సుగ్రీవాయ నివేదయ ॥ 131.46 ॥
 తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా భరతస్సత్యవిక్రమః ।
 పాణౌ గృహీత్వా సుగ్రీవం ప్రవివేశ తమాలయమ్ ॥ 131.47 ॥
 తతస్తైలప్రదీపాంశ్చ పర్యంకాస్తరణాని చ ।
 గృహీత్వా వివిశుః క్షిప్రం శత్రుఘ్నీన ప్రచోదితాః ॥ 131.48 ॥
 ఉవాచ చ మహాతేజాః సుగ్రీవం రాఘవానుజః ।
 అభిషేకాయ రామస్య దూతానాజ్ఞాపయ ప్రభో ॥ 131.49 ॥
 సౌవర్ణాన్ వానరేంద్రాణాం చతుర్ణాం చతురో ఘటాన్ ।
 దదౌ క్షిప్రం స సుగ్రీవః సర్వరత్నవిభూషితాన్ ॥ 131.50 ॥
 యథా ప్రత్యాపసమయే చతుర్ణాం సాగరాంభసామ్ ।
 పూర్ణైర్ఘటైః ప్రతీక్షధ్వం తథా కురుత వానరాః ॥ 131.51 ॥
 ఏవముక్తా మహాత్మానః వానరా వారణోపమాః ।
 ఉత్పేతుర్గగనం శీఘ్రం గరుడా ఇవ శీఘ్రగాః ॥ 131.52 ॥
 జాంబవాంశ్చ హనూమాంశ్చ వేగదర్శి చ వానరాః ।
 ఋషభశ్చైవ కలశాన్ జలపూర్ణానథానయన్ ॥ 131.53 ॥
 నదీశతానాం పంచానాం జలం కుంభేషు చాహరన్ ॥ 131.54 ॥
 పూర్వాత్సముద్రాత్కలశం జలపూర్ణమథానయత్ ।
 సుషేణస్సత్త్వసంపన్నః సర్వరత్నవిభూషితమ్ ॥ 131.55 ॥
 ఋషభో దక్షిణాత్కర్ణం సముద్రాజ్జలమాహరత్ ।
 రక్తచందనశాఖాభిః సంవృతం కాంచనం ఘటమ్ ॥ 131.56 ॥
 గవయః పశ్చిమాత్తోయమ్ ఆజహర మహార్ణవాత్ ।
 రత్నకుంభేన మహతా శీతం మారుతవిక్రమః ॥ 131.57 ॥
 ఉత్తరాచ్చ జలం శీఘ్రం గరుడానిలవిక్రమః ।
 ఆజహర స ధర్మాత్మా నలస్సర్వగుణాన్వితః ॥ 131.58 ॥
 తతస్తైర్వానరశ్రేష్ఠైః ఆనీతం ప్రేక్ష్య తజ్జలమ్ ।
 అభిషేకాయ రామస్య శత్రుఘ్నస్సచివైస్సహ ।
 పురోహితాయ శ్రేష్ఠాయ సుహృద్భ్యశ్చ న్యవేదయత్ ॥ 131.59 ॥
 - శ్రీరామస్య పట్టాభిషేకమహోత్సవఘట్టః -
 తతస్స ప్రయతో వృద్ధః వసిష్ఠో బ్రాహ్మణైస్సహ ।
 రామం రత్నమయే పీఠే సహసీతం న్యవేశయత్ ॥ 131.60 ॥

వసిష్ఠో వామదేవశ్చ జాబాలిరథ కాశ్యపః ।

కాత్యాయనస్సయజ్ఞశ్చ గౌతమో విజయస్తథా ॥ 131.61 ॥

అభ్యషించన్నరవ్యాఘ్రం ప్రసన్నేన సుగంధినా ।

సలిలేన సహస్రాక్షం వసవో వాసవం యథా ॥ 131.62 ॥

ఋత్విగ్భిర్బ్రాహ్మణైః పూర్వం కన్యాభిర్మంత్రిభిస్తథా ।

యోధైశ్చైవాభ్యషించంస్తే సంప్రహృష్టాస్సనైగమైః ॥ 131.63 ॥

సర్వాషధిరపైర్దివ్యైః దైవతైర్నభసి స్థితైః ।

చతుర్భిర్లోకపాలైశ్చ సర్వైర్దేవైశ్చ సంగతైః ॥ 131.64 ॥

బ్రహ్మణా నిర్మితం పూర్వం కిరీటం రత్నశోభితమ్ ।

అభిషిక్తః పురా యేన మనుస్తం దీప్తతేజసమ్ ॥ 131.65 ॥

తస్యాన్వవాయే రాజానః క్రమద్వేనాభిషేచితాః ।

సభాయాం హేమక్లృప్తాయాం శోభితాయాం మహాజనైః ॥ 131.66 ॥

రత్నైర్నానావిధైశ్చైవ చిత్రితాయాం సుశోభనైః ।

నానారత్నమయే పీఠే కల్పయిత్వా యథావిధి ॥ 131.67 ॥

కిరీటేన తతః పశ్చాత్ వసిష్ఠేన మహాత్మనా ।

ఋత్విగ్భిర్బ్రాహ్మణైశ్చైవ సమయోక్త్యత రాఘవః ॥ 131.68 ॥

ఛత్రం తు తస్య జగ్రాహ శత్రుఘ్నః పాండురం శుభమ్ ।

శ్వేతం చ వాలవ్యజనం సుగ్రీవో వానరేశ్వరః ।

అపరం చంద్రసంకాశం రాక్షసేంద్రో విభీషణః ॥ 131.69 ॥

మాలాం జ్వలంతీం వపుషా కాంచనీం శతపుష్కరామ్ ।

రాఘవాయ దదౌ వాయుః వాసవేన ప్రచోదితః ॥ 131.70 ॥

సర్వరత్నసమాయుక్తం మణిరత్నవిభూషితమ్ ।

ముక్తాహారం నరేంద్రాయ దదౌ శక్రప్రచోదితః ॥ 131.71 ॥

ప్రజగుర్దేవగంధర్వాః నన్యతుశ్చాప్సరోగణాః ।

అభిషేకే తదర్హస్య తదా రామస్య ధీమతః ॥ 131.72 ॥

భూమిస్సస్యవతీ చైవ ఫలవంతశ్చ పాదపాః ।

గంధవంతి చ పుష్పాణి బభూవూ రాఘవోత్సవే ॥ 131.73 ॥

సహస్రశతమశ్వానాం ధేనూనాం చ గవాం తథా ।

దదౌ శతం వృషాన్ పూర్వం ద్విజేభ్యో మనుజర్షభః ॥ 131.74 ॥

త్రింశత్కోటిర్హిరణ్యస్య బ్రాహ్మణేభ్యో దదౌ పునః ।

నానాభరణవస్త్రాణి మహార్థాణి చ రాఘవః ॥ 131.75 ॥

అర్కరశ్మి ప్రతీకాశాం కాంచనీం మణివిగ్రహమ్ ।
 సుగ్రీవాయ స్రజం దివ్యాం ప్రాయచ్ఛన్మనుజర్షభః ॥ 131.76 ॥
 వైడూర్యమణిచిత్రే చ వజ్రరత్నవిభూషితే ।
 వాలిపుత్రాయ ధృతిమాన్ అంగదాయాంగదే దదౌ ॥ 131.77 ॥
 మణిప్రవరజుష్టం చ ముక్తాహారమనుత్తమమ్ ।
 సీతాయై ప్రదదౌ రామః చంద్రరశ్మి సమప్రభమ్ ॥ 131.78 ॥
 అరజే వాససీ దివ్యే శుభాన్యాభరణాని చ ।
 అవేక్షమాణా వైదేహీ ప్రదదౌ వాయుసూనవే ॥ 131.79 ॥
 అవముచ్యాత్మనః కంఠాత్ హారం జనకనందినీ ।
 అవైక్షత హరీన్ సర్వాన్ భర్తారం చ ముహుర్ముహుః ॥ 131.80 ॥
 తామింగితజ్జస్సంప్రేక్ష్య బభాషే జనకాత్మజామ్ ।
 ప్రదేహి సుభగే హారం యస్య తుష్టాఽసి భామిని ॥ 131.81 ॥
 తేజో ధృతిర్యశో దాక్ష్యం సామర్థ్యం వినయో నయః ।
 పౌరుషం విక్రమో బుద్ధిః యస్మిన్నేతాని సర్వశః ।
 దదౌ సా వాయుపుత్రాయ తం హారమసితేక్షణా ॥ 131.82 ॥
 హనూమాంస్తేన హరేణ శుశుభే వానరర్షభః ।
 చంద్రాంశుచయగారేణ శ్వేతాభ్రేణ యథాఽచలః ॥ 131.83 ॥
 తతో ద్వివిదమైందాభ్యాం నీలాయ చ పరంతపః ।
 సర్వాన్ కామగుణాన్ వీక్ష్య ప్రదదౌ వసుధాధిపః ॥ 131.84 ॥
 సర్వవానరవృద్ధాశ్చ యే చాన్యే వానరేశ్వరాః ।
 వాసోభిర్భూషణైశ్చైవ యథార్హం ప్రతిపూజితాః ॥ 131.85 ॥
 విభీషణోఽథ సుగ్రీవః హనూమాన్ జాంబవాంస్తథా ।
 సర్వవానరముఖ్యాశ్చ రామేణాక్లిష్టకర్మణా ॥ 131.86 ॥
 యథార్హం పూజితాస్సర్వైః కామై రత్నైశ్చ పుష్కలైః ।
 ప్రహృష్టమనసస్సర్వే జగ్మురేవ యథాగతమ్ ॥ 131.87 ॥
 నత్వా సర్వే మహాత్మానం తతస్తే ప్లవగర్షభాః ।
 విసృష్టాః పార్థివేంద్రేణ కిష్కింధామభ్యుపాగమన్ ॥ 131.88 ॥
 సుగ్రీవో వానరశ్రేష్ఠః దృష్ట్వా రామాభీషచనమ్ ।
 పూజితశ్చైవ రామేణ కిష్కిందాం పావ్రిశత్ పురీం ॥ 131.89 ॥
 విభీషణోఽపి ధర్మాత్మా సహ తైర్నైరృతర్షభైః ।
 లబ్ధ్వా కులధనం రాజా లంకాం ప్రాయాద్విభీషణః ॥ 131.90 ॥

స రాజ్యమఖిలం శాసన్ నిహతారిర్మహాయశాః ।

రాఘవః పరమోదారః శశాస పరయా ముదా ।

ఉవాచ లక్ష్మణం రామః ధర్మజ్ఞం ధర్మవత్సలః ॥ 131.91 ॥

అతిష్ఠ ధర్మజ్ఞ మయా సహేమాం, గాం పూర్వరాజాఽధ్యుషితాం బలేన ।

తుల్యం మయా త్వం పితృభిర్హతా యా, తాం యౌవరాజ్యే ధురముద్వహస్వ ॥131.92॥

సర్వాత్మనా పర్యనునీయమానః, యదా న సామిత్రిరుపైతి యోగమ్ ।

నియుజ్యమానోఽపి చ యౌవరాజ్యే, తతోఽభ్యషించద్భరతం మహాత్మా ॥ 131.93 ॥

పాండరీకాశ్వమేధాభ్యాం వాజపేయేన చాసకృత్ ।

అన్యైశ్చ వివిధైర్యజ్ఞైః అయజత్పార్థివర్షభః ॥ 131.94 ॥

రాజ్యం దశసహస్రాణి ప్రాప్య వర్షాణి రాఘవః ।

శతాశ్వమేధానాజహ్రే సదశ్వాన్ భూరిదక్షిణాన్ ॥ 131.95 ॥

ఆజానులంబబాహుస్సః మహాస్కంధః ప్రతాపవాన్ ।

లక్ష్మణానుచరో రామః పృథివీమన్వపాలయత్ ॥ 131.96 ॥

రాఘవశ్చాపి ధర్మాత్మా ప్రాప్య రాజ్యమనుత్తమమ్ ।

ఈజే బహువిధైర్యజ్ఞైః ససుహృత్ జ్ఞాతిబాంధవః ॥ 131.97 ॥

న పర్యదేవన్విధవా న చ వ్యాలకృతం భయమ్ ।

న వ్యాధిజం భయం వాఽపి రామే రాజ్యం ప్రశాసతి ॥ 131.98 ॥

నిర్దస్యరభవల్లోకః నానర్థః కంచిదస్పృశత్ ।

న చ స్మ వృద్ధా బాలానాం ప్రేతకార్యాణి కుర్వతే ॥ 131.99 ॥

సర్వం ముదితమేవాసీత్ సర్వో ధర్మపరోఽభవత్ ।

రామమేవానుపశ్యంతః నాభ్యహింసన్ పరస్పరమ్ ॥ 131.100 ॥

ఆసన్ వర్షసహస్రాణి తథా పుత్రసహస్రిణః ।

నిరామయా విశోకాశ్చ రామే రాజ్యం ప్రశాసతి ॥ 131.101 ॥

రామో రామో రామ ఇతి ప్రజానామభవన్ కథాః ।

రామభూతం జగదభూత్ రామే రాజ్యం ప్రశాసతి ॥ 131.102 ॥

నిత్యపుష్పా నిత్యఫలాః తరవస్కుంధవిస్తృతాః ।

కాలే వర్షీ చ పర్జన్యః సుఖస్పర్శశ్చ మారుతః ॥ 131.103 ॥

బ్రాహ్మణాః క్షత్రియా వైశ్యాః శూద్రా లోభవివర్జితాః ।

స్వకర్మసు ప్రవర్తంతే తుష్టాన్వైరేవ కర్మభిః ॥ 131.104 ॥

ఆసన్ ప్రజా ధర్మరతాః రామే శాసతి నాన్యతాః ।

సర్వే లక్షణసంపన్నాః సర్వే ధర్మపరాయణాః ॥ 131.105 ॥

దశవర్షసహస్రాణి దశవర్షశతాని చ ।

భ్రాతృభిస్సహితశ్రీమాన్ రామో రాజ్యమకారయత్ ॥ 131.106 ॥

ధన్యం యశస్య మాయుష్యం రాజ్ఞాం చ విజయావహమ్ ।

ఆదికావ్యమిదం త్వార్షం పురా వాల్మీకినా కృతమ్ ।

యః పఠేచ్ఛణ్ణయాల్లోకే నరః పాపాద్విముచ్యతే ॥ 131.107 ॥

పుత్రకామస్తు పుత్రాన్వై ధనకామో ధనాని చ ।

లభతే మనుజో లోకే శ్రుత్వా రామాభిషేచనమ్ ।

మహీం విజయతే రాజా రిపూంశ్చాప్యధితిష్ఠతి ॥ 131.108 ॥

రాఘవేణ యథా మాతా సుమిత్రా లక్ష్మణేన చ ।

భరతేనేవ కైకేయీ జీవపుత్రాస్తథా స్త్రియః ।

భవిష్యంతి సదానందాః పుత్రపౌత్రసమన్వితాః ॥ 131.109 ॥

శ్రుత్వా రామాయణమిదం దీర్ఘమాయుశ్చ విందతి ।

రామస్య విజయం చైవ సర్వమక్లిష్టకర్మణః ॥ 131.110 ॥

శృణోతి య ఇదం కావ్యమ్ ఆర్షం వాల్మీకినా కృతమ్ ।

శ్రద్ధధానో జితక్రోధః దుర్గాణ్యతితరత్యసౌ ॥ 131.111 ॥

సమాగమం ప్రవాసాంతే లభతే చాపి బాంధవైః ।

ప్రార్థితాంశ్చ వరాన్ సర్వాన్ ప్రాప్నుయాదిహ రాఘవాత్ ॥ 131.112 ॥

శ్రవణేన సురాస్పర్శే ప్రీయంతే సంప్రశృణ్వతామ్ ।

వినాయకాశ్చ శామ్యంతి గృహే తిష్ఠంతి యస్య వై ॥ 131.113 ॥

విజయేతి మహీం రాజా ప్రవాసీ స్వస్తిమాన్ వ్రజేత్ ।

స్త్రియో రజస్వలాశ్శ్రుత్వా పుత్రాన్ సూయురనుత్తమాన్ ॥ 131.114 ॥

పూజయంశ్చ పఠంశ్చేమమ్ ఇతిహాసం పురాతనమ్ ।

సర్వపాపాత్ ప్రముచ్యేత దీర్ఘమాయురవాప్నుయాత్ ॥ 131.115 ॥

ప్రణమ్య శిరసా నిత్యం శ్రోతవ్యం క్షత్రియైర్ద్విజాత్ ।

ఐశ్వర్యం పుత్రలాభశ్చ భవిష్యతి న సంశయః ॥ 131.116 ॥

రామాయణమిదం కృత్స్నం శృణ్వతః పఠతస్సదా ।

ప్రీయతే సతతం రామః సహి విష్ణుస్సనాతనః ॥ 131.117 ॥

ఆదిదేవో మహాబాహుః హరిర్నారాయణః ప్రభుః ।

సాక్షాద్రామో రఘుశ్రేష్ఠః శేషో లక్ష్మణ ఉచ్యతే ॥ 131.118 ॥

కుటుంబవృద్ధిం ధనధాన్యవృద్ధిం, స్త్రియశ్చ ముఖ్యాస్సృణుముత్తమం చ ।

శ్రుత్వా శుభం కావ్యమిదం మహార్థం, ప్రాప్నోతి సర్వాం భువి చార్థసిద్ధిమ్ ॥ 131.119 ॥

ఆయుష్యమారోగ్యకరం యశస్యం, సౌభ్రాతృకం బుద్ధికరం సుఖం చ ।
శ్రోతవ్యమేతన్నియమేన సద్భిః, ఆఖ్యానమోజస్కరమృద్ధికామైః ॥ 131.120 ॥

ఏవమేతత్పురావృత్తమ్ ఆఖ్యానం భద్రమస్తు వః ।
ప్రవ్యాహరత విస్రజ్జం బలం విష్ణోః ప్రవర్ధతామ్ ॥ 131.121 ॥

దేవాశ్చ సర్వే తుష్యంతి గ్రహణాచ్ఛవణాత్తథా ।
రామాయణస్య శ్రవణాత్ తుష్యంతి పితరస్తథా ॥ 131.122 ॥

భక్త్యా రామస్య యే చేమాం సంహితామృషిణా కృతామ్ ।
లేఖయంతీహ చ నరాః తేషాం వాసస్త్రివిష్టపే ॥ 131.123 ॥ (2 సార్లు)

రామభద్ర మహేష్వాస రఘువీరనృపోత్తమ ।
భో దశస్యాంతకాఽస్మాకం రక్షాం దేహి శ్రియం చ తే ॥
ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే
శ్రీరామపట్టాభిషేకో నామ ఏకత్రింశదుత్తరశతతమస్సర్గః

శ్రీరామస్తుతిః -

ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః -

కుటుంబవృద్ధిం ధనధాన్యవృద్ధిం, స్త్రియశ్చ ముఖ్యాస్సృఖముత్తమం చ ।
శ్రుత్వా శుభం కావ్యమిదం మహార్థం, ప్రాప్నోతి సర్వాం భువి చార్థసిద్ధిమ్ ॥
శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీనాసిష్ఠ మహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే ఏకోననవ్తతితమస్సర్గః

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

అథ వర్షసహస్రేణ, తాం పితామహ ఆయయౌ ।
దారుణం హి తపస్సిద్ధ్యై, విషాగ్నిరపి శీతలః ॥ 1 ॥
మనసైవ ప్రణమ్యైనం, సా తథైవ స్థితా సతీ ।
కో వరః క్షుచ్ఛమాయాఽలమ్, ఇతి చింతాన్వితాఽభవత్ ॥ 2 ॥
ఆస్మృతం ప్రార్థయిష్యేఽహం, వరమేకమిమం విభుం ।
అనాయసీ చాయసీ చ, స్యామహం జీవసూచికా ॥ 3 ॥
అస్యోక్త్యా ద్వివిధా సూచిః, భూత్వా లక్ష్యా విశామ్యహం ।
ప్రాణినాం సహసర్వేషాం, హృదయం సురభిర్యథా ॥ 4 ॥

యథాభిమతమేతేన, గ్రసేయం సకలం జగత్ ।

క్రమేణ క్షుద్వినాశాయ, క్షుద్వినాశః పరం సుఖమ్ ॥ 5 ॥

ఇతి సంచింతయంతీం తామ్, ఉవాచ కమలాలయః ।

అన్యాయశ్శాస్త్రథా దృష్ట్వా, స్తనితాభ్రరవోపమమ్ ॥ 6 ॥

బ్రహ్మోవాచ -

పుత్రి కర్కటికే, రక్షః కులశైలాభ్రమాలికే ।

ఉత్తిష్ఠ త్వం తు తుష్టోఽస్మి, గృహాణాభిమతం వరం ॥ 7 ॥

కర్కట్యువాచ -

భగవన్ భూతభవ్యేశ, స్యామహం జీవసూచికా ।

అనాయసీ చాయసీ చ, విధేఽర్చయసి చేద్వరం ॥ 8 ॥

శ్రీ వసిష్ఠ ఉవాచ -

ఏవమస్త్వితి తాముక్త్వా, పునరాహ పితామహః ।

సూచికా సోపసర్గా త్వం, భవిష్యసి విషూచికా ॥ 9 ॥

సూక్ష్మయా మాయయా, సర్వలోకహింసాం కరిష్యసి ।

దుర్భోజనా దురారంభాః, మూర్ఖా దుఃస్థితయశ్చ యే ॥ 10 ॥

దుర్దేశవాసినో దుష్టాః, తేషాం హింసాం కరిష్యసి ।

ప్రవిశ్యాత్ హృదయం ప్రాణైః, పద్మస్త్రీహాది బాధనాత్ ॥ 11 ॥

వాతలేఖాత్మికా వ్యాధిః, భవిష్యసి విషూచికా ।

సగుణం విగుణం చైవ, జనమాసాదయిష్యసి ॥ 12 ॥

గుణాన్వితచికిత్సార్థం, మంత్రోఽయం తు మయోచ్యతే ।

బ్రహ్మోవాచ -

హిమాద్రేరుత్తరే పార్శ్వే, కర్కటి నామ రాక్షసీ ॥ 13 ॥

విషూచికా భిధానా సా, నామ్నాప్యన్యాయ బాధికా ।

తస్యాః మంత్రః ।

ఓం, హ్రీం, హ్రం, రీం, రాం, విష్ణు శక్తయే నమః (3 సార్లు)

ఓం, నమో భగవతి, విష్ణుశక్తిమేనాం.

ఓం, హర హర, నయ నయ, పచ పచ, మథ మథ,

ఉత్సాదయ ఉత్సాదయ, దూరే కురు స్వాహా.

హిమవంతం గచ్ఛ, జీవ, సః, సః, సః, చంద్రమండల గతోఽసి స్వాహా । (3 సార్లు)

ఇతి మంత్రీ మహామంత్రం, న్యస్య వామకరోదరే ।

మార్జయేదాతురాకారం, తేన హస్తేన సంయుతః ॥ 14 ॥

హిమశైలాభిముఖ్యేన, విద్రుతాం తాం విచింతయేత్ ।

కర్కటిం కర్కశాక్రందాం, మంత్రముద్గరమర్చితాం ॥ 15 ॥

ఆతురం చింతయేచ్ఛంద్రే, రసాయన హృదిస్థితం ।
అజరామరణం యుక్తం, ముక్తం సర్వాధివిభ్రమైః ॥ 16 ॥

సాధకో హి శుచిర్భూత్వా, స్వాచాంతస్సుసమాహితః ।
క్రమేణానేన సకలాం, ప్రోచ్ఛినత్తి విషూచికామ్ ॥ 17 ॥

ఇతి గగనగతః, త్రిలోకనాథః, గగనగసిద్ధగృహీత,సిద్ధమంత్రః ।
గతః, ఉపగతశక్రవంద్యమానః, నిజపురమ్, అక్షయమ్, ఆయమ్, ఉజ్జ్వలశ్రీః ॥ 18 ॥

**ఇత్యార్షే శ్రీవాసిష్ఠమహారామాయణే వాల్మీకీయే ఉత్పత్తిప్రకరణే
విషూచికామంత్రకథనం నామ ఏకోనసప్తతితమస్సర్గః**

అథ క్షమాప్తార్థనా - యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్ - కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్ - శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

